

Boverket
remiss@boverket.se

Begäran om yttrande över extra remiss om Boverkets förslag till föreskrifter om skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö samt hushållning med vatten och avfall

Er beteckning: 29/2022

Sammanfattande synpunkter på föreskriften

Synpunkter kvarstår från länsstyrelsens förra yttrande, dnr 400-1897-23. En grundläggande utgångspunkt i förslaget till förändringar är att den nuvarande strukturen i byggregler med föreskrift, allmänna råd och hänvisningar till svensk standard ökar byggkostnaderna. Länsstyrelsen menar att orsakssambandet är svagt underbyggt, risken med alla oklarheter kring tolkning av regelverket i "Möjligheternas byggregler" är i stället att kostnaderna ökar och kvaliteten i byggandet sjunker. I ett flertal fall är föreskriftens krav så grundläggande formulerade att de i bör stället bör ingå i förordning. Trots att Boverket genom bemyndigande har föreskriftsrätt, har detta inte utnyttjats. Det finns därför en risk för att lagens avsedda skyddsnivå inte uppnås och att tolkningssvårigheter leder till ökad tidsåtgång och därmed högre kostnader för byggherrar, entreprenörer och kommuner.

Otydligt regelverk får inverkan på byggprocessen och det tekniska samrådet, där det ska bestämma vilka kravnivåer som ska ställas på åtgärden. Länsstyrelsen ska i vår svara på remissen "Ordning och reda-förstärkt och tillförlitlig byggkontroll"

Förutom detta är det värt att lyfta fram uttalande av SKR i Dagens Samhälle 2024-01-25 att "utan tydliga regler att luta sig mot finns en överhängande risk att den kommunala handläggaren blir mycket utsatt i sin yrkesroll." Vid byggnadsnämnderna i Hallands län har det genom bygglovschefernas nätverksgrupp framkommit att otillbörlig påverkan har blivit alltmer förekommande. SKR varning om att "Nya byggregler kan gynna organiserad brottslighet" bör därför tas på allvar.

Förslaget till förändringar medför att byggnadsnämndens ansvar minskas, när det tvärtom behöver ökas. Fel i byggnader kan medföra stora risker för människors hälsa och säkerhet. Det behöver poängteras att byggnadsnämnden bedriver myndighetsutövning. Detta ansvar kan

inte skjutas över till byggherrar och exploatörer i synnerhet inte när bygghusk fortfarande är ett stort problem.

Synpunkter på denna föreskrift

Allmänt

Länsstyrelsen upprepar kritiken mot förslaget var avser ändrade kraven på dagsljus och rumshöjd vilket leder till av bostadsrum kan bli mörka eller få för låg rumshöjd. Att alla vistelserum inte behöver ha fönster och att endast halva bostaden ska ha tillgång till dagsljus, alltså inte varje enskilt rum, ser länsstyrelsen som djupt problematiskt. Att minimikrav på rumshöjd utgår, bedöms leda till att en extra våning kan klämmas in i högre hus på bekostnad av grundläggande boendekvalitéer.

Att kravet på solljus i varje vistelserum inte längre finns med, kan få till konsekvens att enkelriktade bostäder mot norr uppföras i övrigt mörka lägen. Merparten av en bostads vistelserum bör ha tillgång till solljus. Att förslaget ger möjlighet till att bygga bostäder utan öppningsbara fönster är också en uppenbar försämring av boendekvalitéer.

Länsstyrelsen bedömer att den sammantagna effekten blir att människors hälsa och välbefinnande försämras, i stället för att främjas.

Förslaget uppfyller inte kravet enl plan- och bygglagens portalparagraf 1 kap 1 § om ”goda sociala levnadsförhållanden och god och långsiktigt hållbar livsmiljö i dagens samhälle och för kommande generationer” eller målet om att uppnå en hälsosam och god livsmiljö och kravet ”God bebyggd miljö”

3.3 Ljusförhållanden

3.3.2 Solljus utgår ur författningsförslaget

Även om solljuset har långtgående effekter på flera olika processer i kroppen, så handlar det ofta om den exponering som sker vid utomhusvistelse...Boverkets bedömning är att kravet på solljus kan tas bort ur författningsförslaget eftersom det i huvudsak är vid utomhusvistelse som solljus har en hälsopåverkan.

Att få in solljus i lägenheter påverkar måendet positivt och är extra viktigt för de som är hänvisade till mycket inomhusvistelse. Att enbart bedöma solljus ur spektrat UV-strålning är för snävt. Solljus påverkar även vakenhet och melatoninhalten i blodet, och har en stor betydelse för dygnsrytmen

I Kunskapssammanställning 2019:2 AMV står följande att läsa: ”De allra flesta arbetstagare föredrar också naturligt dagsljus från fönster framför elektriskt ljus. De som vistas nära ett fönster känner sig piggare, och utblicken ger information om tid på dygnet, väderlek och årstidens växlingar samt minskar känslan av instängdhet. Den

psykologiska effekten är svår att påverka, men det finns heller ingen direkt vetenskaplig evidens för att fönster verkligen har positiv hälsoeffekt.

Dagsljus bör dock prioriteras och elektriska alternativ erbjudas i andra hand. Om det inte finns fönster eller utblick i arbetshöjd ger indirekt dagsljus och tillgång till utblick på raster och vid måltidsuppehåll bättre upplevelse än om fönster saknas helt.”

5 Författningskommentarer

1 kap. Övergripande bestämmelser

Mindre avvikelse från föreskrifterna i denna författning

3 §

” Ansvar för om en mindre avvikelse är lämplig faller på byggherren. Om byggherren däremot tillämpar regeln om mindre avvikelse felaktigt kan byggnadsnämnden, liksom vad gäller andra byggregler, kräva komplettering, ytterst neka startbesked eller slutbesked och ingripa genom tillsyn.”

Länsstyrelsen ser detta som en felaktig utgångspunkt. I stället behöver den omvända ordningen gälla att det är byggnadsnämnden som beslutar om ev avsteg från reglerna.

4 kap. Ljusförhållanden

Se allmänna synpunkter och synpunkter under 3.3.2 Solljus utgår ur författningsförslaget.

Länsstyrelsens samlade bedömning är att förslaget avstyrks med ovanstående motiveringar med tidigare inskickat yttrande.

Beslutande

Yttrandet har beslutats av länsarkitekt Cecilia Engström med bygglovsarkitekt Dag Rundegren som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.